

Lausunto

09.09.2024

HEL 2024-008703

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Esitämme, että strategiassa mainitut esimerkit annetaan yleisellä tasolla, ei yksityiskohtaisesti, kuten esimerkiksi kaasuputken vaurioituminen.

Esitämme myös, että strategiassa vältetään tiettyjen yhteistyöverkostojen täsmällistä nimeämistä (verkostojen eläminen huomioitava).

Dokumentissa Euroopan Unionin ja Naton merkitystä kokonaisturvallisuudelle on pyritty avaamaan, mutta näkemyksemme mukaan erityisesti Naton vaikutus tulisi kuvata tarkemmin.

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Strategiassa kuvataan useita viranomaisia liittyen yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen. Näkemyksemme mukaan tämä voi johtaa viranomaisyhteistyön näkökulmasta epäselviin johtovastuisiin.

Lisäksi koemme, että keskeisten käsitteiden avaaminen tiettyjen termien osalta lisäisi luettavuutta, esimerkkinä epäsymmetriset hybridiuhkat (s. 21).

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Luvussa kolme mainitaan, että ”Uhkat voivat olla ihmisen aiheuttamia tai luonnosta aiheutuvia.” Esitämme, että luonnehdintaan lisätään systeemiset tai teknologiaan liittyvät uhkat. Näitä voisivat olla muun muassa järjestelmien viat ja tekoälyn uhkat (s.26).

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Dokumentissa on mainittu Naton kriisivastejärjestelmä, jonka jäsenvaltiot voivat ottaa halutessaan käyttöön. Dokumentissa tulisi avata onko Suomi ottamassa tämän käyttöön ja mitä se tarkoittaisi käytännössä.

Luettavuuden parantamiseksi Naton kriisivastejärjestelmän tarkempi kuvaaminen kaipaisi täsmennystä, esimerkiksi mitä tarkoitetaan liittovaltion resilienssin perusvaatimuksilla (s.36).

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Julkiselle hallinnolle mukaan lukien kunnat on annettu tehtävä kerätä, analysoida ja jakaa tietoa turvallisuustilanteesta. Tämän edellytyksenä olisi, että tilannekuvatoiminto kuvattaisiin, annettaisiin jokaiselle toimijalle selkeät roolit ja tehtävät sekä luotaisiin yhtenäinen toimintamalli, jossa edellä mainittua tilannekuvaa voitaisiin ylläpitää ja jakaa (s.42).

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Esitämme, että strategiassa käytetty ”Aseellinen selkkaus” -termi korvattaisiin sanalla ”sota” (s.79).

Lisäksi dokumenttiin esitetään lisättäväksi väestölle ennakoon viestiminen, jotta he osaavat omaehtoisesti toimia erilaisissa uhkatilanteissa, myös sodan aikana. Tärkeää on huomioida myös oikea-aikaisen ja monikanavaisen viestinnän merkityksellisyys (s.80).

Lisäksi toteamme, että strategiassa olisi syytä selkeyttää johtaminen väestönsuojelun kokonaisuuden osalta ja määrittää vastuut eri hallintotasoille (s.80).

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

Juridinen varautuminen on merkittävä strategisen tason varautumisen kokonaisuus, mutta sitä ei ole käsitelty strategialuonnoksessa, vaikkakin luonnoksessa viitataan monessa kohtaa valmiuslakiin ja sen suomiin mahdollisuuksiin järjestää tai varmentaa toimintoja poikkeusoloissa. Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan tulisi sisältyä osuus, jossa määritellään valmiuslainsäädännön tarkastus- ja uudistusprosessi samassa rytmissä Yhteiskunnan turvallisuusstrategian kanssa.

Johtamiseen ja tilannekuvaan liittyen toteamme, että valtion ministeriöillä, virastoilla ja laitoksilla tunnistetaan olevan velvollisuus ilmoittaa toimialansa häiriötilanteesta. Kuitenkin kaikki häiriötilanteet ovat usein ennen kaikkea paikallisia tai alueellisia, jonka vuoksi tilannekuvan ylläpitämiseen tulisi velvoittaa myös paikallisia ja alueellisia toimijoita. Näin toteutettuna kaikkien julkishallinnollisten toimijoiden velvoitteeksi tulisi rakentaa tilannekuvakyvykkyys ja saataisiin parempi tilannekuva valtiollisen ja paikallishallintojen välille.

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

-

Palmgren Soile
Helsingin kaupunki - Helsingin kaupunginkanslia, kansliapäällikkö 9.9.2024 §
55